

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАҲАЛЛА ВА ОИЛАНИ
Қўллаб-қувватлаш вазирлиги

“МАҲАЛЛА ВА ОИЛА” ИLMИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

**ОИЛА ИНСТИТУТИНИ МУСТАҲКАМЛАШНИНГ
ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАРИ:
МИЛЛИЙ ВА ХОРИЖИЙ ТАЖРИБА**

халқаро илмий-амалий конференцияси

**АКТУАЛЬНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ УКРЕПЛЕНИЯ
ИНСТИТУТА СЕМЬИ:
НАЦИОНАЛЬНЫЙ И ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ**

международной научно-практической конференции

**CURRENT TRENDS IN STRENGTHENING
THE FAMILY:
NATIONAL AND INTERNATIONAL EXPERIENCE**

international of scientific-practice conference

(2021 йил 18 май)

“Маҳалла ва оила” илмий-тадқиқот институти
Тошкент – 2021

етказиб бериш учун эса фақат истакнинг ўзи камлик қилади. Фарзандларимизни интеллектуал жиҳатдан етук инсон бўлиб етишишлари учун қўлдан келган барча шароитни яратиш ҳам ота-оналар, ҳам жамият олдида турган улкан ва шарафли бурчдир.

Xolmatova Salima Qo'zibaevna,
TVChDPI Maktabgacha ta'lim kafedrası o'qituvchisi

Abdualilova Madinaxon Muxiddin qizi,
maktabgacha ta'lim 19/7 gurux talabasi

Seidova Svetlana Madaminovna,
maktabgacha ta'lim 19/7 gurux talabasi

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA XALQARO BAHOLASH DASTURLARIDAGI PISA DASTURINING VAZIFALARI VA IMKONIYATLARI

Annotatsiya. *Ushbu maqolada Prezident qaror va farmonlari asosida Xalqaro baholash dasturlari va ular doirasidagi tadqiqotlarga qisqacha tushuncha berilib, asosan PISA xalqaro baholash dasturining asosiy maqsadi, vazifalari va imkoniyatlari to'g'risida keng to'xtalangan. Shuningdek, maqolada kelajakda Xalqaro baholash dasturlarida qatnashish natijasida mamlakatimizni yuksak imkoniyatlarga erishishi nazarda tutilgan.*

Tayanch so'zlar: *boshlang'ich ta'lim, xalqaro baholash dasturi, assotsiatsiya, inspeksiya, davlat, standart, o'quvchi, ta'lim mazumuni, modernizatsiyalash, davriylik.*

Аннотация. *В этой статье представлен краткий обзор международных программ оценки и их исследований, основанных на указах и указах президента, и основное внимание уделяется основным целям, задачам и возможностям Международной программы оценки PISA. В статье также предусмотрено, что в будущем в результате участия в международных оценочных программах наша страна раскроет большой потенциал.*

Ключевые слова: *начальное образование, международная программа оценки, ассоциация, инспекция, государство, стандарт, студент, содержание образования, модернизация, периодичность.*

Annotation. *This article provides a brief overview of international assessment programs and their research based on executive orders and executive orders, and focuses on the main goals, objectives and opportunities of the PISA International Assessment Program. The article also provides that in the future, as a result of participation in international assessment programs, our country will reveal great potential.*

Key words: *primary education, international assessment program, association, inspection, state, standard, student, educational content, modernization, frequency.*

Mamlakatimiz innovatsion taraqqiyot yo'lidan shiddat bilan rivojlanib borayotgan bir davrda kelajagimiz davomchilari bo'lmish yoshlarni ijodiy g'oyalarini va ijodkorligini har tomonlama qo'llab-quvvatlash, ularning bilim, ko'nima va malakalarini shakllantirish hamda milliy istiqloq g'oyalarini o'quvchilar ongiga singdirishda ilg'or xorijiy tajribalar, xalqaro mezon va talablar asosida baholash tizimini takomillashtirish, shu yo'lda xalqaro tajribalarni o'rganish, mavjud tizimini qiyosiy tahlil qilish, tegishli yo'nalishdagi xalqaro va xorijiy tashkilotlar, agentliklar, ilmiy-tadqiqot muassasalari bilan yaqindan hamkorlik qilish muhim ahamiyatga egadir.

Shu maqsadda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Xalq ta'limi tizimida ta'lim sifatini baholash sohasidagi xalqaro tadqiqotlarni tashkil etish chora- tadbirlari to'g'risida "2018-yil 8-dekabrda 997-sonli qarori bilan O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiya huzurida Ta'lim sifatini baholash bo'yicha xalqaro tadqiqotlarni amalga oshirish Milliy

markazi tashkil etildi. Shu bilan birga ta'lim sifatini baholash bo'yicha xalqaro tadqiqotlarda ishtirok etish vazifalari belgilandi.

PISA-15 yoshli o'quvchilarning o'qish, matematika va tabiiy yo'nalishdagi fanlardan savodxonligi darajasini baholash.

TIMSS-4 va 8 sinf o'quvchilarining tabiiy-ilmiy yo'nalishdagi fanlardan savodxonligini baholash.

Shunday ekan, umumta'lim maktablarida o'quvchilarning matematik, tabiiy-ilmiy fanlar va o'qish savodxonligini oshirishda PISA testlaridan unumli foydalanish tavsiya etilmoqda. Tabiiy fanlar turkumiga kiruvchi geografiya fanini o'qitishda ham xalqaro baholash tizimidan foydalanish o'quvchilarni shu fanga bo'lgan qiziqishlarini oshirishi, dunyo qarashini kengaytirishi, mantiqiy fikrlashni oshirishi, o'rganilayotgan obektlarni tez farqlay olishda amaliy yordam beradi.

Rivojlanayotgan mamlakatlar kun tartibida ta'lim tizimi, uni isloh etish, rivojlantirish hamisha ustuvor vazifalardan biri bo'lib turadi. Ta'lim bor joyda tarbiya bor bo'lganidek, ta'lim sifatli bo'lsa, mamlakat tayanchi-yoshlar har tomonlama bilimli, kuchli va tarbiyali bo'lib voyaga yetadi. Shu o'rinda ta'lim va o'qitish sifatini baholashning xalqaro standartlarini o'rganish, tajribada sinab ko'rish, ularni amaliyotga tatbiq qilish orqali ta'lim muassasalari sifati va samaradorligini yanada oshirish zarur. Xalqaro baholash dasturlari va ular doirasidagi tadqiqotlar Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti (OECD) Ta'lim sohasidagi yutuqlarni baholash xalqaro assotsiatsiyasi (IEA) tomonidan muayyan davriylik asosida dunyo mamlakatlari bilan hamkorlikda tashkil etiladi.

Prezident Sh.Mirziyoevning joriy yil 6-noyabrda qabul qilingan "O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta'lim-tarbiya va ilm-fan sohalarini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmonida ta'lim-tarbiya va ilm-fan sohalarini yanada rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari belgilab berilgan. Ushbu farmon loyihasi bo'yicha joriy yilning 30-oktabr kuni Prezidentimiz raisligida o'tkazilgan videoselektor yig'ilishida maktab ta'limi bo'yicha ilg'or davlatlar tajribasini, xususan, Finlyandiya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari, xalqaro baholash dasturlarida erishayotgan muvaffaqiyatlarini o'rganish, ta'lim sifatini oshirish, maktablarda o'quv yuklamasi, darslar sonini qayta ko'rib chiqish, o'quvchilarni faqatgina yodlashga emas, balki fikrlashga chorlaydigan metodika yaratish bo'yicha aniq vazifalar belgilab berilgan. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 8-dekabrda qabul qilingan «Xalq ta'limi tizimida ta'lim sifatini baholash sohasidagi xalqaro tadqiqotlarni tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida»gi qarorida Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi huzurida Ta'lim sifatini baholash bo'yicha xalqaro tadqiqotlarni amalga oshirish milliy markazini tashkil etishga qaror qilinib, uning asosiy vazifalari va faoliyat yo'nalishlari etib ta'lim tizimida o'qish, matematika va tabiiy yo'nalishdagi fanlardan savodxonlik darajasini rivojlantirishning innovatsion metodlarini ishlab chiqish va joriy etishga yo'naltirilgan ilmiy izlanishlar olib borish; ta'lim sifatini baholash sohasida xalqaro aloqalarni o'rnatish, xalqaro loyihalarni ishlab chiqish va amalga oshirish, xalqaro ilmiy anjumanlar va simpoziumlarni tashkil etish va o'tkazishda ishtirok etish; umumiy o'rta ta'lim muassasalarining xalqaro tadqiqotlarda muvaffaqiyatli ishtirok etishini ta'minlash; O'zbekiston Respublikasining xalqaro baholash dasturlarida qayd etgan natijalarini boshqa davlatlar natijalari bilan qiyosiy taqqoslash belgilandi. Ta'lim inspeksiyasi tomonidan Xalq ta'limi vazirligi va boshqa tegishli vazirlik va idoralar bilan hamkorlikda xalqaro tadqiqotlarni joriy qilishga tayyorgarlik ko'rish ishlari reja asosida tizimli ravishda olib borilgan.

Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi bilan OECD hamda IEA tashkilotlari o'rtasida imzolangan kelishuv hujjatlariga binoan O'zbekiston Xalqaro o'quvchilarni baholash PISA-2021 hamda O'quvchilarning matnini o'qib tushunish darajasini baholash xalqaro dasturi PIRLS-2021 da ishtirok etishga kirishilgan. Shuning bilan birga, TIMSS-2023 xalqaro dasturida qatnashishga kirishildi.

Yuqorida ko'rsatilgan xalqaro baholash dasturlardan PISA xalqaro baholash dasturiga kengroq to'xtalamiz. PISA (The Programme for International Student Assessment – O'quvchilarni Xalqaro Baholash Dasturi) o'quvchilarni ta'lim sohasidagi yutuqlarini baholash bo'yicha xalqaro dastur bo'lib, undagi test jahon davlatlaridagi maktab o'quvchilarining bilimi va ularni amaliyotda qo'llay olish mahoratini baholaydi. Dasturning asosiy maqsadi – 15 yoshli o'quvchilar ta'lim dargohida olayotan bilim va tajribalarini ijtimoiy ko'nikmalarda va inson faoliyatida uchraydigan turli xil hayotiy vazifalarni yechishda qanchalik foydalana olish qobiliyatini baholashdir. Ushbu sinov har uch yilda bir marotaba o'tkaziladi. Testda faqat 15 yoshdagi o'smirlar ishtirok etadi. Maktabdagi ta'lim sifatini monitoring qilishga qaratilgan PISA dasturi asosiy uch

yo'nalishda: o'qish, matematika va ijtimoiy fanlar savodxonligi bo'yicha olib boriladi. Birgina 2015 yilning o'zida 70 dan ortiq davlatlar PISA xalqaro dasturi sinovida ishtirok etgan. Umuman olganda, PISA dasturi davlatlarning ta'lim sohasidagi siyosatiga sezilarli darajada ta'sir o'tkazadi. Har bir davlat o'tkazilgan tadqiqot natijalari asosida o'zining ta'lim sohasidagi kuchli va kuchsiz tomonlarini xolisona aniqlab, boshqa davlatlarga nisbatan mavqeini ko'radi hamda ta'lim muassasalarida o'quv jarayonini takomillashtirishda o'z yo'nalishlarini va strategiyasini belgilab oladi.[6; 4-b.]

PISA baholash dasturining vazifasi unda ishtirok etuvchi davlatlarning ta'limga mas'ul vazirlik va idoralarning oldida turgan quyidagi savollarga javob topishida yetarli ma'lumotlar bilan ta'minlashdan iboratdir:

- o'quvchilar majburiy ta'lim so'ngida demokratik jamiyatda faol fuqarolik rolini olishga yetarli tayyorlanganmi?

- o'quvchilar o'z g'oya va tasavvurlarini tahlil qilish, asoslash va shular asosida muloqot qila olish ko'nikmasiga egami?

- o'quvchilar hozirgi mehnat bozori talablari asosida maktabda ta'lim olayaptimi?

- o'quvchilar «butun hayot davomida o'qish» talablariga javob beradimi?[3; 9-b.].

PISA baholash dasturi maktab ta'limini tahlil qilish bilan birga, ta'limning boshqa bosqichlari uchun ham zaruriy ma'lumotlar olish imkoniyatini beradi. Uzluksiz ta'lim tizimida esa bu kabi ma'lumotlar katta ahamiyatga ega. 2000 yilda 32 davlatdan jami 250000 o'quvchi mazkur dasturda ishtirok etishdi[3; 10-b.].

Siyosiy jihatdan PISA baholash dasturi xalqaro doirada PISA Governing Board (PGB) tomonidan boshqariladi. PISA baholash dasturi 1997 yilda Iqtisodiy Hamkorlik va Taraqqiyot Tashkiloti (IHTT) tashabbusi bilan amaliyotga joriy etildi va 2000 yildan buyon joriy etila boshlandi va har uch yilda bir marotaba o'tkaziladi, ya'ni bunda 2000 yilda o'qish fani bo'yicha o'tkazilgan bo'lsa, 2003 yilda matematika fani bo'yicha o'tkazilgan va 2006 yilda esa tabiiy fanlar yo'nalishi bo'yicha o'tkazilgan. Shuningdek, 2009 yilda o'qish fani bo'yicha o'tkazilgan bo'lsa, 2012 yilda matematika fani bo'yicha o'tkazilgan va 2015 yilda esa tabiiy fanlar yo'nalishi bo'yicha o'tkazilgan. Bu davriylik yana qaytalanib, 2018 yilda o'qish fani bo'yicha o'tkazilgan bo'lsa, bu yil ya'ni 2021 yilda esa 8-davriylik matematika fani bo'yicha o'tkaziladi. [5; 9-b.].

PISA baholash dasturida 2018 yilda 78 ta davlat (iqtisodiyot) qatnashgan bo'lsa, 2021 yilda 88 ta davlatlar (iqtisodiyotlar) ishtirok etishi rejalashtirilgan. Bu esa o'z navbatida, PISA baholash dasturining ta'limni modernizatsiyalashdagi o'rni va qamrovi ortib borayotganidan dalolat beradi.

Ishtirok etmoqchi bo'lgan 88 ta davlatdan 83 tasida kompyuterga asoslangan baholash dasturlari o'tkaziladi.

O'zbekistonning PISA baholash dasturida ilk bor ishtirok etayotganligi o'z navbatida maktab o'qituvchilari va o'quvchilariga mazkur dasturning mazmun-mohiyati, nazorat-sinov instrumentlari haqida tizimli malaka oshirish zaruriyatini tug'diradi va bu dasturda yuqori natijalar bilan ishtirok etishda muhim omil hisoblanadi. PISA xalqaro baholash dasturini tashkil etishda pedagogika yo'nalishlari bitiruvchi talabalarni umumiy o'rta ta'lim muassasalariga ishga kelishda baholash dasturiga tayyor holda kelishlarini ta'minlash muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, PISA xalqaro baholash dasturi yo'nalishidagi fanlar o'qituvchilari uchun ilg'or xorijiy davlatlar tajribasini joriy etish bo'yicha qisqa muddatli malaka oshirish kurslarini tashkil etish maqsadga muvofiqdir. O'z navbatida, PISA xalqaro baholash dasturi tizimli ravishda ilmiy-dastur ishlari o'tkazishni taqozo etadi va mazkur dastur ishlari ta'lim tizimini yo'nalishini belgilashda muhim ahamiyatga ega.

Xalqaro baholash dasturlarida ishtirok etish O'zbekistonga quyidagi imkoniyatlarni beradi:

- dasturlarda olingan natijalar mamlakatdagi ta'lim sifati va uning xalqaro standartlarni hisobga olgan holda egallangan o'rni to'g'risida xulosalar chiqarish imkonini beradi;

- milliy ta'lim tizimini isloh qilish, ta'lim mazmunini, pedagog kadrlar tayyorlash va ularning malakasini oshirish dasturlarini takomillashtirish hamda mutaxassislar tomonidan darsliklarning yangi avlodini yaratishda qo'llaniladi;

- xalqaro dasturlar ta'lim sohasidagi milliy dasturlarni sifatli o'tkazishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi;

- O'zbekistonda turli tashkilotlarning yetakchi mutaxassislarini jalb qilgan holda xalqaro dasturlarda ishtirok etish orqali mahalliy mutaxassislarimizda monitoring dasturlarini o'tkazish madaniyati rivojlanadi, ta'lim sifatini baholashning xalqaro standartlarga moslashuviga olib keladi

- milliy ta'lim sifatini baholashdagi nazorat materiallarini xalqaro dasturlarda qo'llaniladigan nazorat materiallari sifati darajasida ishlab chiqarish imkonini beradi.

O'tkaziladigan xalqaro tadqiqotlar natijalariga asoslangan holda o'qish, matematika va tabiiy yo'nalishdagi fanlardan davlat ta'lim standartlari, o'quv dasturlari hamda o'quv adabiyotlari mazmuniga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritishni yo'lga qo'yish va PISA baholash dasturi yo'nalishidagi savollarni o'zida mujassam etgan o'quv dasturlari asosida qo'shimcha metodik qo'llanma va adabiyotlar yaratishi lozim.

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, O'zbekiston TIMSS va boshqa xalqaro tadqiqotlarda qatnashish orqali rivojlangan mamlakatlar tajribalarini O'zbekiston ta'lim tizimida qo'llash, o'z natijalarini boshqa davlatlar natijalari bilan qiyosiy taqqoslash hamda ta'lim tizimida turli ta'lim texnologiyalari, o'qitish va ta'lim-tarbiyaning yangi metodlarini joriy qilish imkoniyatlariga ega bo'ladi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Oliy talim muassasalarida talim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-3775-son. 2018.05.06.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. // Harakatlar strategiyasi asosida jadal taraqqiyot va yangilanish sari.–T.:G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2017.– B.71.
3. Bildungsmonitoring Schweiz: Für das Leben gerüstet? Die Grundkompetenzen der Jugendlichen-Nationaler Bericht der Erhebung // PISA 2000, p.9
4. PISA 2009// <https://www.oecd.org/pisa/pisaproducts/46619755.pdf>, p.9.
5. Reiss K., Weis M., Klieme E., Köller O. PISA 2018 Grundbildung im internationalen Vergleich// Waxmann Verlag 2019, p. 266.
6. OECD PISA Strong Performers and Successful Reformers in Education. Paris 2014- 193-p 4. Vaxobov M. M. Umumiy o'rta ta'lim tizimida o'qitish sifati monitoringi modelini takomillashtirish.T., 2016.–61b 5. © 2016 TIMSS & PIRLS International Study Center, Lynch School of Education, Boston College, and International Association for the Evaluation of Educational Achievement. All rights reserved.

МУНДАРИЖА

БИРИНЧИ ШЎБА: ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОНДА ОИЛА ИНСТИТУТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА ХОТИН-ҚИЗЛАРНИ ИЖТИМОЙ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШНИНГ МАЗМУН ВА МОҲИАТИ

Т.К.Нарбаева. Оилавий зўравонликнинг келиб чиқиш сабаблари ва уни баргараф этишнинг инновацион механизмлари	4
А.В.Шин. Современные тенденции партнерства с семьей системы дошкольного образования Республики Узбекистан	9
Н.Н.Шотурсунова. Аёлга ҳурмат – оилага, жамият келажагига эътибор ифодаси.....	13
М.А.Нурматова. Оилаларни мустаҳкамлашда ёшларни оилавий ҳаётга тайёрлаш марказларининг ўрни	16
Г.Мамедова. Развитие государственной семейной политики в Азербайджане: современная Азербайджанская семья и национально-нравственные ценности.....	19
Д.В.Мелентьев. Актуальные проблемы института семьи в Узбекистане: поиск баланса между гендерным равенством и национальными ценностями	22
Ғ.Шоумаров. Ўзбекистонда оиланинг ижтимоий-психологик муаммолари ва ечимлари.....	27
Н.Эгамбердиева, Н.К.Маманова. Бахтлилик даражасини аниқлаш – замонавий кишилик жамиятининг ривожланиш кўрсаткичи сифатида	30
О.Р.Жамолдинова. Хотин-қизларга нисбатан тазйиқ ва зўравонликка қарши курашиш масалалари	33
О.Мусурманова. Замонавий оила ва унинг маънавий-ахлоқий асослари.....	36
Ф.Ю.Абурахимова. Хотин-қизларни ижтимоий муҳофаза қилишнинг ҳуқуқий асослари	40
Д.М.Алимжанова, Г.Д.Кулдашева. Баркамол авлодни тарбиялашда оила, маҳалла ва таълим муассасалари ҳамкорлигининг аҳамияти.....	44
О.Мусурмонова. The modern family and its spiritual and moral foundations	47
М.Холиқова. Оила медиациясининг ғарб давлатларида ривожланиш тенденциялари	51
М.Ф.Ҳакимова, М.М.Маматқулова. Оила мустаҳкамлигини таъминлашда хотин-қизларнинг ижтимоий фаоллигини ошириш	55
М.Х.Байбаева. Таълим муассасаларида раҳбар аёлларнинг ўқув жараёни самарадорлигини оширишдаги роли.....	59
М.Ғаффорова, Н.Жўраева. Ёш оила тушунчаси, моҳияти ва унинг ўзига хос хусусиятлари	61
Г.Алимова. Усиление роли женщины в предпринимательской деятельности - как фактор повышения благосостояния семьи	66
Е.А.Nurmatov. Maktabda chizmachilikni o‘qitishda hamkorlik pedagogikasining o‘rni	69
N.U.Nurmatova. O‘quvchi-qizlar ijtimoiy faolligini oshirishda mehnat tarbiyasinin tutgan o‘rni	72
A.U.Qoriyev. Oilada ta’lim olish huquqining “ta’lim to‘g‘risida”gi qonunda mustahkamlanishi	74
G.Roziqova. Maktabgacha ta’lim muassasalarida oila bilan olib boriladigan ishlar.....	76
Ш.Кубатов. Вопросы прогрессивного исламского феминизма: диалог западных и восточных культур	79
Б.С.Ахмадалиев. Ўқувчиларни инновацион ёндашув асосида тарбиялашнинг мазмуни ва таркибий қисмлари кўринишлари.....	83
Х.Ўганов. Эркин жамият хотин-қизлари илм-фан йўлида	85
Н.А.Бекетов, Б.Т.Ециркепова, Ф.А.Эргашова. Бошланғич синфларда замонавий технологиялардан фойдаланишнинг самарадорлиги	88

ИККИНЧИ ШЎБА: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ОИЛА ФАРОВОНЛИГИ ВА ДЕМОГРАФИК РИВОЖЛАНИШНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ

Г.У.Туйчиева. Ўзбекистонда оилавий можароларни олдини олишда конфликтология имкониятлари.....	91
С.Ж.Ходжаев, Ф.Ф.Содиқов. Жазони ижро этиш муассасаларидан озод бўлганларнинг оилавий муаммолари ва уни бартараф этиш йўллари	96
Ф.А.Бабашев. Оилада ахборот хавфсизлигини таъминлашнинг ўзига хос хусусиятлари	99
Р.Р.Исамутдинов. “Хавфсиз маҳалла” тамойилини жорий қилишди “хавфсиз оила” мезонининг ўрни ва роли	102
А.М. Жабборов, Р.Н.Алимардонов. Ёш оилalarda соғлом психологик муносабатларни таъминлашнинг муҳим омиллари.....	106
Ф.В.Ваунонов. Fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlarining joriy holati va me‘yoriy-tashkiliy bazasini mustahkamlash yo‘llari	109
Д.А.Мирақбаров. Ажрим сабаблари ва уларнинг диний ва дунёвий билимлар асосидаги таҳлили.....	111
И.О.Хайдаров. Ёшларни оилавий ҳаётга тайёрлашнинг ижтимоий психологик муаммолари.....	115
М.Махсудова. Оила фаровонлигига салбий таъсир этувчи психологик омиллар	118
U.Z.Mustanov. Barkamol avlodni tarbiyalashda oila, mahalla, maktab hamkorligi konsepsiyasi.....	122
И.А.Имомов. Олий таълим муассасалари талабалари ўртасида учрайдиган зиддиятларни педагогик ташхис этиш	124
А.М.Каримова, М.Е.Ма’руfova. Maktabgacha yoshdagi bolalarda oila haqidagi tasavvurlarni boyitish.....	127
D.N.Berdiyev. Oila va xotin-qizlar o‘rtasida jismoniy tarbiya va sportni targ‘ib etish	129
O‘.N.Farmonov. Kreativ yondashuvlar asosida boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida matematik tushunchalarni shakllantirish	130
П.М.Мухаматкулова, Л.М.Бурханова. Актуальные проблемы и особенности государственной регистрации расторжения брака и перспективы законодательства Республики Узбекистан в этом направлении.....	132
D.I.Babajanova. Aliment to‘lash to‘g‘risidagi kelishuvni fuqarolik-huquqiy tartibga solishning asoslari.....	136
A.X.Холов, Ш.П.Маҳмудов. Мавжуд муаммоларни ҳал этиш учун маҳаллалар тизимида иқтисодий дастакларни қўллаш зарурияти	138
M.A.Mansurova. Yosh oilalarda nizo va ajrimlarning asosiy omillari	144
A.Y.O‘taev, S.R.Sobirova. Xiva – sharq memorchiligining yuksak namunasi.....	147
Н.А.Соғинов. Ўзбекистонда оила психологияси масалалари илмий тадқиқот предмети сифатида	149
Н.А.Умирзакова. Ташқи меҳнат мигрantsияси ва оиладаги муносабатлар деформatsияси	153
S.R.Sobirova. Chizmachilik mashg‘ulotlarida o‘quvchilarga mustaqil grafik topshiriqlar to‘plami mazmunini shakllantirish va tayyorlashni o‘rgatish	155
M.Ш.Сабинова. Ўзбекистонда оила институтини ривожланишида никоҳ-ажралиш жараёнлари ва уларнинг ҳудудий жиҳатлари	157
F.O.Mirzayeva, M.Boymanova. Oilaviy munosabatlarning o‘ziga xos xususiyatlari	161
X.И.Даукаева. Влияние пандемии covid-19 на родителей, детей и функционирование семьи	163
Ф.И.Очилов, Д.У.Ахунова, Ш.А.Солихова. Бошланғич синф ўқитувчиларининг шахсий-инсоний ва фуқаролик хусусиятлари	165
Д.А.Алимова. Туркистон милли тараққийпарварларининг оила мавқеига оид қарашлари (Абдурауф Фитратнинг «оила ёки оила бошқариш тартиблари» асарини аҳамияти).....	167
X.X.Хайдарова. Шаҳар қиёфаси оила фаровонлиги тимсолида	171
З.А.Наримбетова, С.У.Юлдашев, Т.В.Масальцева. Бошланғич синф ўқувчилари онгида толерантлик тушунчаларини шакллантириш.....	173

УЧИНЧИ ШЎБА: ОИЛАДА ГЕНДЕР ТЕНГЛИКНИ ТАЪМИНЛАШНИНГ ҲУҚУҚИЙ, ИҚТИСОДИЙ ВА ИЖТИМОИЙ АСОСЛАРИ

Р.Исмаилова. Оиладаги гендер муносабатларнинг ижтимоий-психологик жиҳатлари	176
L.K.Narimbaeva, Sh.M.Dexqonboev. Iqtidorli bolalarni izlash, aniqlash va qobiliyatlarini rivojlantirish	178
А.И.Гулнора. Правовые основы предотвращения семейного насилия: международные и национальные механизмы	180
М.С.Товбоева. Оиладаги низоларга деспотизмнинг психологик таъсири	187
Sh.Sh.Shayakubov. Ensuring gender equality - increasing the rights and opportunities of women	190
D.Oribboeva. Oilada zo'rvonlik va uning ko'rinishlari	193
З.К.Исмаилова, М.Х.Байбаева. Бошқарув фаолиятида гендер тенгликни таъминлаш ва хотин-қизларнинг ҳуқуқ ва имкониятларини кенгайтириш	195
У.С.Сарибаева, Х.Д.Норқулов. Оиладаги руҳий-жисмоний зўравонлик ва уни бартараф этилишида психологик билимларнинг роли	198
Ш.А.Мадаева, М.М.Кумушева. Фактор ислама в формировании гендерных отношений в узбекистане: историко-философский анализ	200
Д.Д.Юсупова. Гендер стереотипларининг хотин-қизлар ҳаётига таъсири	203
Э.Х.Эгамбердиев, М.Н.Аширбоева. Соотношение принципа равенства прав мужчины и женщины в семейных отношениях и вопросах гендерного равенства с объективными реалиями в республике Узбекистан.....	207
Ф.А.Мухитдинова. Ўзбекистон янгиланиш жараёнида хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятларни таъминлашнинг долзарблиги	209
Н.Н.Эшманова. Ёшларнинг баркамоллигини таъминлашда аёл-педагогларнинг тутган ўрни	219
О.Б.Шамсиддинова, З.Л.Каримова. Эр-хотин ва бошқа оила аъзоларининг мол-мулкдан фойдаланиш ҳуқуқи.....	220
Н.Н.Шомуротова. Оилавий зўравонликнинг ижтимоий психологик хатарлари	224
F.B.Bayjonov. Oilada va ta'lim muassasalarida o'spirinlarning gender madaniyatini shakllantirish omillari	228
S.R.Sobirova. Yoshlarning ma'naviy bilimlarini shakllantirish masalasi.....	230
У.М.Имомова. Оилада гендер тенгликни таъминлашнинг ҳуқуқий, иқтисодий ва ижтимоий асослари.....	231
S.Agzamkhodzhaeva. Formation of gender identity in the process of socialization	233
М.С.Абдуллаева, А.Д.Анарқулов. Взаимообусловленность показателей гендерного равенства и экономического роста	238
Ф.А.Акрамова. Оилада ижтимоий установка ва стереотипларнинг гендер тафовутлари.....	242
G.P.Ermatova, L.Ergasheva. Jamiyatda ayollarning mavqei, huquq va erkinliklari	246
Z.Ismailova. The impact of gender approaches on educational effectiveness	249
Д.М.Ташпулатова, М.Х.Саломова. Бўлғуси бошланғич синф ўқитувчиларининг услубий-математик тайёргарлигининг ташкилий ва психологик-педагогик шарт-шароитлари.....	253

ТЎРТИНЧИ ШЎЪБА: ОИЛА ТАРБИЯСИДА МИЛЛИЙ ВА УМУМИНСОНИЙ ҚАДРИЯТЛАРНИНГ ЎРНИ ВА АҲАМИЯТИ

Х.И.Ибраимов. Оилада миллий фазилатли шахсни тарбиялашни педагогик шарт-шароитлари	257
М.Холиқова. Шахсий компетенцияларни шакллантиришда оиланинг ижтимоий-педагогик потенциали.....	259
Р.Г.Гимазутдинов, А.Х.Манзуров. Талабаларда жисмоний сифатларни ривожлантириш.....	262
Д.Х.Юлчиева. Оилада барқарор ижтимоий муҳитни таъминлашда тарбияда миллий ва умуминсоний қадриятларнинг ўрни	263
З.Х.Худойбердиева, Б.Равшанбекова. Таълим сифатини такомиллаштиришда халқаро баҳолаш дастурларини жорий қилиш	266
Ҳ.Д.Норкулов, У.С.Сарибаева. Оила тарбиясида миллий қадриятларнинг ўрни ва аҳамияти	269
А.А.Abdullayev, А.М.Pesbaeva, Р.В.Жайлауова. О'qituvchining ma'naviy qiyofasi, pedagogik va axloqiy madaniyati	273
О.Р.Шамиева, Г.П.Эрматова. Амир темурнинг оила бошқарувидаги ибратли жиҳатлари.....	275
Э.Э.Хуррамов, М.Ш.Мадиёрова, Д.З.Темирова. Кичик ёшдаги ўқувчиларда мактабга чиқиш кўркуви ва хавотирининг намоён бўлиши	277
О.Худоёрова, И.Мурадов, Ш.Мейлиев. Болаларни миллий, маънавий ва диний қадриятлар руҳида тарбиялаш масалалари.....	279
Э.М.Соатов, А.Ғ.Хусенбаев, Д.К.Яндашашева. Ёш спортчиларни жисмоний тайёрлаш	282
О.Худоёрова, У.Ўтанова, Х.Алиқулов. Барқамол авлод тарбиясида оила ва мактабнинг масъулият туйғусини ошириш йўллари.....	284
О.Худоёрова, Г.Қулдошева, И.Мурадов. Оилада фарзанд тарбияси	286
Н.А.Саидкулов. Оила тарбиясида ёшлар сиёсий маданиятини ривожлантириш масалалари.....	289
О.Худоёрова, И.Мурадов, Ф.Мурадова. Ёш авлодга таълим ва тарбия беришда ўқитувчининг инновацион фаолияти ва таълим технологиялари	292
А.Х.Абдулазизов. Оила тарбиясида мутолаа маданияти.....	295
Д.А.Муҳитдинова. Оила тарбиясида миллий ва умуминсоний қадриятларнинг ўрни ва аҳамияти.....	298
О.М.Жабборова. Boshlang'ich 4-sinf o'quvchilarining matni o'qish va tushunish darajasini baholashda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish	304
Д.А.Муҳитдинова. Ёшларни ижтимоий ҳаётга изчил тайёрлашда маҳалла ва оила ҳамкорлиги	305
Б.П.Абдуллаева, С.Назарова. Бошланғич таълимда педагогик технологияларнинг ўрни ва роли.....	309
А.М.Каримова, М.О'хакимова. Maktabgacha yoshdagi bolalarni oilaviy an'analar asosida tarbiyalash	311
Н.Қ.Мусайева, Г.Муродуллаяева. Oilada ilk yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirish	313
Г.Р.Эрматова. Oliada milliy qadriyatlarimiz asosida bolalarda sotsial intellektni shakllantirishning ijtimoiy psixologik asoslari.....	315
И.З.Насиров, И.И.Зокиров. Оилавий муҳитда болаларга ижодий фикрлашни ўргатиш	318
Б.Х.Нарзуллаева. Маҳалла хотин-қизлар билан ишлаш ва оилада маънавий-ахлоқий қадриятларни мустаҳкамлаш бўйича мутахассис фаолиятини такомиллаштириш	321
А.Мухсиева. Оилада болаларни маънавий-ахлоқий фазилатларини тарбиялаш – мамлакат тараққиёти омили.....	323
Н.Ў.Хидирова. Ўзбек халқи миллий урф-одат ва анъаналарида етим болага муносабат масалалари	325
Р.А.Турсунов. Milliy qadriyatlar hamda ma'naviyat ruhida shakllantirilgan oilada ijtimoiy muhit va tarbiya masalasi	329
Н.О.Ташпо'латова, А.У.Қориёев. Ta'limda kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan ta'limning o'rni	331

A.S.Bo'stonov. O'quvchi -yoshlar tarbiyasida oila va ijtimoiy muhitning o'rni	333
X.A.Mirzaahmedov. Ёшлар тарбиясига инновацион ёндашув.....	338
H.M.Турдиева. Роль и значение национальных ценностей в семейном воспитании	342
Б.Ғиёсов. Оила институтида ота-онанинг фарзанд тарбиясига эътибори масаласи	345
Л.Бекназарова. Ўзбек халқининг маънавий мероси оила равнақини таъминловчи тарбия воситаси сифатида.....	348
Д.Шукурова. Мактабгача ёшдаги болалар миллий тафаккурини шакллантиришда оилавий тарбиянинг ўрни.....	351
С.Эргашева. Оила тарбиясига хос Шарқ мутафаккирларининг қарашлари	353
Р.Эрназаров. Оилавий муносабатларда болалар тарбиясига миллий қадриятлар асосида ёндашиш	355
Л.К.Наримбаева, О.А.Махмудова. Боғча ёшидаги болаларнинг психологик хусусиятлари.....	358
H.Абдиназарова. Оилада болаларни миллий руҳда тарбиялаш.....	360
S.Y.Orifova. Oiladagi ruhiy muhitning o'smir tarbiyasiga ta'siri.....	362
Р.Ғ.Гимазутдинов, И.Э.Мухитдинов. Спорт – ёшлар ва миллат руҳиятида	364
З.А.Наримбетова, Н.В.Сытина, Л.Ф.Бахромбекова. Таълим жараёнида интерфаол усуллардан фойдаланишнинг оқилона мақсад мезонлари.....	366
Х.А.Эргашев. Оила тарбиясида миллий ва умуминсоний қадриятларнинг ўрни	368
Sh.Bekova. Oilada bola tarbiyasining psixologik – pedagogik xususiyatlari	369
F.R.Abdurasulova, Z.Z.Muxsumova. Oila- ma'naviy tarbiya o'chog'i.....	372
N.X.Voxidova, M.Saydazimova. Oila ma'naviy- axloqiy tarbiya maskani sifatida	374
D.M.Tashpulatova, S.E.Baxtiyorova. Bo'lajak o'qituvchilarni boshlang'ich ta'lim o'quvchilarining ma'naviy-axloqiy tarbiyasini tashkil etish va ta'minlashga tayyorlash	376
Г.Рўзиева. Мактабгача ёшдаги болаларни ахлоқий тарбиялаш масалалари	378
S.Q.Xolmatova, M.M.Abdujalilova, S.M.Seidova. Boshlang'ich ta'limda xalqaro baholash dasturlaridagi pisa dasturining vazifalari va imkoniyatlari	382